

תל אביב 1 לנובמבר 1939

תל אביב, ת.ד. 526 P. O. B. TEL-AVIV
פלסטין ארץ ישראל

שלום רב לך שלמה!

הנני יושב כרגע לתקן את זה שעויתי במכתבי הקודם שהיה כל כך קצר וידעתי מראש שלא יספיק ולא יענה על כל אותן השאלות שיתעוררו אצלך בקשר עם ענייני התישבותנו.

והזדמנויות לכך ישנן לרוב, כרם מאם לא כתבתי אליך עד עכשיו הרי במדה מועטה מאוד היה זה מפאת חוסר זמן. עכשיו בצפית בינים בין ישיבה לשניה נכנסתי לאומקה ויטבתי במחלקת ההספקה לכתוב את המכתב הזה.

אוסף לך קודם כל כמה ידיעות בכלל על כפר מנחם:

למקום הזה עלו הרגונים עוד בשנת 1936 לפני המאורעות, בהתחלת המאורע ות עזבו את הנקודה הזאת מטעמי בטחון וחזרו אליה כעבור שנה לאחר בהנסי יון של עליות בחומה ומגדל. עד היום נחשבה הפלוגה הזאת כפלוגת כבוש ול ולא נגשה להקמת נקודתה הקבועה.

בקרנו כבר פאמים במקום הזה: אינני יודע אם הית פעם בסביבות האלה, הנוף הוא אחר לגמרי מיד לאחר גדרה נעלמים הפרדסים וכל הנוף מתחיל להיות ויותר חד גוני שדות פלחה בקיץ שלף למלא כל האופק. הכפרים הערביים הם על פי רוב נמצאים בתוך מישורים רחבי ידיים למלוא כל האופק. לא יצא לי להיות שם בחורף ואינני יודע מה יהיה מראה הסביבה על כל פני ים מי שלבו מושכתו לנוף הררי כדוגמת עין השופט או חניתא יתאכזב קשה ויאמר אכן עני הוא הנוף הזה.

כפר מנחם נמצא כבר בסוף של המישור של הכפר הערבי ובתוך שטחיו מתחילים גבנונים שבסופם הם מצוקתפים להרי יהודה המגיעים עד לחברון. מתוך השטח שנעבד ע"י הארגון שתפס 2300 ד' ישנה גבעה של 350 ד' הנחשבת לאדמת טרשים נלשא באה בחשבון לעבוד, אולי פצלה עוד למטע גפן.

נסינו לחקור על פונות האדמה לפי הנדסיון שהיה לאנשי המקום לאחר שעבדו את האדמה זה יותר משנתיים. אולם כאן נפגשנו בתופעה מיוחדת-אנשי המקום לא יודעים בדיוק לקבוע את היבול שהיה להם בשנים העברו. אפשר היה רק ללמוד רק לפי שטח "הממוצע", ומזה אפשר היה לנחש כי מפלחה גרעינים/חטה/היה להם בעבוד בלתי מספיק אפילו לפי הרכתם בערך 100 ק"ג לד' זה אומר יבול למטה מן הממוצע אבל שוב אין אתה יכול לדעת מה אומר אצל "השליממזלים" בלתי מספיק. המומחים שלנו/בדר/קובעים לפי כל ההנחות ראוייה האדמה השאת להוציא יבויים ט טובים. דרך אגב היה אתנו בשעת סיור אחד גם אביו של דב מחירבת צמח גם הוא אופטימי ביחס ללטיב הקרקע.

היבו גם בתחנה לנסיונות ברחובות ושם ענו לנו כי לפי הכרתם השאלה היא לא ב ש י ב הקרקע כי אם בכמות הקרקע שתוקצב לכל יחידה. החשבון של המוסדות הוא כי לכל יחידה צריך להקציב כ-100 ד'. כמובן כי כאן צריך לקחת בחשבון גם את כמות המים שיועמדו לרשות הנקודה הזאת. ברור כי כל כמות מוגדלת של המים מורידה באופן ישר את מכסת הקרקע ליחידה.

אולם שאלת המים היא מהקשות ביותר. כתבתי לך כי יש שם באר הנותן בערך 20 מ"מ לשעה אמנם מים טובים אפשר לאמר טובים מאוד, כמות המלחים קטנה מאוד 75 מ"ל/ג כלור בליטר בה בשעה שלנגבה יש 375 מ"ל/ג/ אולם כמובן שכמות מים זו היא מבוטלת ביחס לצרכים של משק מסודר. הסכויים להצליח שם בקדוח אחד עמוק הם קלושים מאוד. ההערכה המדעית קובעת שעד לעומק של 300 מטר! נמשכת שכבת "טיין" שלא מעבירה מים ואין כל בטחון שלמטה מהעומק הזה יקוו מים. ולו אפילו כן אין כל חשבון לחלום על קדוח כה עמוק שצריך לבלוע סכומים אגדתיים מבלי בטחון שזה ישתלם. החשבון הוא לכן לקדוח שמה קדוח שני ששתי שוב בעומק של איזה 20 מטר הקדוח הראשון הוא בעומק של 17 מטר. זה צריך לעלות בדמים מועטים, אולם אז צריך להניח כי אולי נגיע ל-40-50 מ"מ לשעה אולם עשירים במים לא נהיה אף פעם כבר. אמנם יש הרבה משקים פורחים בעמק שהם לא הגיעו אפילו לכמות מים כזו. אולם אין לעשות אנלוגיות עם המשקים בעמק ביחוד בנקודה בעלת ערך שלילי מוחלט.

בקבוץ ההכרעה נתקבלה כמעט פה אחד זה כלל לא אמר לששנו ביחוד לקראת "השנסה" הזו. לב כל אחד מאתנו הוא קשה ומנסה להיות קשה. אין שום יסוד להניח שזכינו במקום קל. התישנותנו מן ההכרה שתהיה "פרולטרית" יודרכנו תהי דרך של "גרגיר לגרגיר" אולם באם בכל זאת סכמנו בדעה אחידה הרי זה רק מתוך הכרת חוסר ברירה שהיא הינה משוותפת לכולנו. המצב הוא כזה שאי אפשר לשבת יותר ומי יוקע מה יהיה עם ההתיישבות בכלל. הסוכנות מתכוונת לקצוצים אכזריים אפילו לחשבון הוספת נקודות חדשות ואנחנו כבר לא יכולים יותר לשבת כיום כבר גם מבחינה כלכלית לא. באם המצב של חוסר העבודה ימשיך ככה גם במשך החורף לא יארכו הימים ונגיע לרעב מלא או למחצה.

וכרגיל במצב כזה יש "קדחת" במחנה משהחיים על כל מיני גושיים הקשורים באופן ישר עם עתידנו יש חשבון של יוצאים, כל מיני נמוקים, גם "המקופחים" המקצועיים כבר הופיעו ותרמו את תרומתם לקלחת המשותפת ואיך זה אפשר לתאר מאורע בקבוץ מבלי הופעת "המחותנים" המקופחים" לא זה המדאיד אותי - להצטער יש על מה שהוא אחרת - על זה שלא בצאנו לדליה אז היתה ההרגשה אחרת והשמחה אחרת כמו בכל דבר גם פה באה תקופת "ההתפקחות" במרוצת הימים גם התיישבות בהפכה למאורע חילוני.

מחלקת המחקר

מחלקת המחקר

מחלקת המחקר

(44)

-3-

ואין מה להתפלא על כך יותר מדי דברו והתוכחו.

בעת שאנני בותב לך מילים אלה נודע לי על עוד קושי אחד זמני
אמנם אולם ברגע זה קושי.

החשבון היה כי יעלו מיד לנקודה הקבועה ויתחילו בבניה ולא
נשאר בכלל בהומה והמגדל. היום נאספו כבר פה מהטובנות כל המנדסים
למען לצאת למקום ולסמן את מקום הנקודה. אולם ברגע האחרון הודיע ווייץ
כי הוא דורש לרחות את העיה לשבועיים באשר הנם עסוקים בקניית עוד
קרקות בסביבה והוא מפחד שהסיוור של היהודים ייקר את מחיר הקרקעות
העומדות להקנות. רק ב6 בערב תתקיים ישיבה במרכז החקלאי ויחליטו על מועד
העליה אולם על כך אכתוב לך עוד חוד.

היה שלום

אברשקה.

שלך